

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Slavomíra Nováka a soudkyň Mgr. Andrey Veselé a Mgr. Jany Jurečkové ve věci

žalobkyně: **S. P., nar. X**
bytem X

proti
žalované: **Česká advokátní komora**
sídlem Národní 118/16, 110 00 Praha 1

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 14. 11. 2023, č. j. 10.01-000544/23-002,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

I.
Základ sporu

1. Žalobkyně žalobou napadá shora označené rozhodnutí žalované, kterým nebylo vyhověno její žádosti ze dne 2. 11. 2023 o určení advokáta k poskytnutí právní služby podle § 18c zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o advokacii“), resp. k poskytnutí bezplatné právní služby a to pro tři řízení (exekuční, trestní a celní). Advokát ji nebyl určen z důvodu, že žalobkyně neprokázala - a to ani pro jedno ze tří řízení, pro které ustanovení advokáta žádala - že nesplňuje podmínky pro ustanovení zástupce pro řízení dle ust. § 18 odst. 2 a dále z důvodu, že ve věci osvědčení se ve zkušební době podmíněně odloženého výkonu trestu odnětí svobody jde ze strany žalobkyně o žádost předčasnou.

II.
Obsah žaloby a vyjádření žalovaného

2. Žalobkyně vidí nezákonnost předně v tom, že žalovaná nerozhodla o její žádosti o ustanovení advokáta ze dne 8. 11. 2023 včas a to s ohledem na to, že žalobkyni hrozila dražba jejího bytu, ve kterém bydlí, na což žalobkyně upozorňovala. Žádost o ustanovení advokáta žalobkyně podala do 2 dnů od doručení výzvy exekutora v rámci řízení o zastavení exekuce, přičemž jí bezprostředně hrozila dražba bytu, ve kterém bydlí. Tyto skutečnosti do žádosti na několika místech zdůrazňovala. Rozhodnutí však obdržela den poté, co měla dražba proběhnout.
3. Druhá žalobní námitka směřovala do posouzení ze strany žalované, která svévolně zúžila vymezení věci, pro kterou žalobkyně advokáta žádala. Zákon neomezuje ustanovení advokáta jen pro konkrétní řízení. S vymáháním výživného úzce souvisí jak trestní stíhání, tak řešení dluhu u celního úřadu. Jedná se tak o jednu jedinou věc. Všechny roviny případu totiž spojuje jedna věc a to, že žalobkyně přesně neví, kolik dluží, resp. se domnívá, že exekutor si účtuje některé položky dvakrát, což ovlivní náhradu škody v trestním řízení. Žalobkyně tak potřebuje advokáta, který posoudí její námitky vůči exekutorovi a poradí ji, jak tyto skutečnosti sdělit v řízení o podmínce a poradí ji, jakou prioritu mají které dluhy. Vše tvoří jednu věc – vymáhání výživného, a žalovanou žádala o advokáta, který ji pomůže tuto záležitost vyřešit. Postup žalované je formalistický a neprofesionální, postrádající morální soucit a lidskost.
4. Žalovaná navrhla zamítnutí žaloby. Dále uvedla, že důvodem pro zrušení rozhodnutí nemůže být posouzení otázky, zda správní orgán mohl, měl či musel v dané věci své rozhodnutí vydat ve lhůtě kratší, než učinil. Jestliže rozhodnutí objektivně existuje, nemůže být zrušeno z důvodu, že mělo být vydáno dle pocitu žalující strany v kratší lhůtě počítané od zahájení řízení (zde od doručení žádosti žalobkyně žalované o určení advokáta k poskytnutí právní služby).
5. Žaloba tak obsahuje jedinou otázku pro soudní přezkum, a sice co zákonodárce rozumí definičním vymezením „věci“ v § 18c odst. 1 věta první zákona o advokacii, resp. „touž věcí“ v § 18c odst. 1 věta druhá před středníkem, resp. „touto věcí“ v § 18c odst. 1 věta druhá za středníkem, resp. „věc“ v § 18c odst. 6 věta první zákona o advokacii. Vymezení obratu „věc“ dle žalované dosud žadatelům o určení advokáta nečinilo žádnou potíž. Žalobkyně vyjadřuje, že žalovaná měla „zúžit vymezení věci, pro kterou je možné žádat o ustanovení (pozn. žalované:

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

určení) *advokáta dle ustanovení § 18c zákona o advokacii*“. Žalovaná v tomto bodě žaloby vyjadřuje svůj názor, že pro ni onou věcí je „vymáhání výživného“. V justičním světě se takový obrat používá pro situaci, kdy osoba povinná placením výživného tuto svou zákonnou povinnost neplní. Žalovaná rozumí tomu, že žalobkyně je právním laikem a uvedený obrat považuje zřejmě za obdobnou situaci, kdy laická veřejnost běžně rozumí „rozvodem manželství“ jak úpravu poměrů nezletilých dětí pro dobu po rozvodu manželství rodičů, samotný rozvod jako statusovou záležitost – rozvod manželství muže a ženy, tak i úpravu majetkových vztahů (společné jmění manželů) a otázek bydlení po rozvodu manželství – zatímco pro justiční svět jde o samostatná řízení, dokonce v odlišných rejstříkových věcech. Jakkoli v žalobě žalobkyně vyjadřuje, že onou „společnou věcí“ je „vymáhání výživného“, tak jen o několik řádek níže sama rozlišuje mezi nezákonným postupem exekutora, trestním řízením v rámci podmíněčného trestu odnětí svobody a vymáháním přeplatku na příspěvku na živobytí od celního úřadu. A přesně tak – v souladu se žádostí žalobkyně jako žadatelky – musela doručenou žádost o určení advokáta k poskytnutí právní služby posoudit i žalovaná.

6. Žalovaná nemůže použít obratu „vymáhání výživného“, ale tam, kde advokáta určí, musí (žadatel i advokátovi) jednu konkrétní věc přesně vymezit. Žalovaná připomněla, že určení advokáta je uložením kontraktní povinnosti advokátovi zastupovat žadatele jako klienta, čímž se zasahuje do jinak volné soutěže advokátů na trhu právních služeb – a nesmí být pochyb na straně žadatele, advokáta, ani žalované jako k tomu určeného orgánu, co se onou věcí zcela konkrétně a nezaměnitelně rozumí.
7. Přístup ke spravedlnosti, zde v přístupu k právnímu zastoupení, je v Česku zajištěn tím, že předně si má zájemce o poskytnutí právní služby konkrétního advokáta zvolit. Z hlediska právní úpravy je ovšem již situace jiná. Žadatel o určení advokáta nesmí vynechat zákonodárcem stanovenou možnost (povinnost) požádat soud (nebo jiný k tomu určený orgán) o ustanovení zástupce pro řízení z řad advokátů. Žalobkyně tak neučinila, a proto již jen z tohoto důvodu by musela být její žádost žalovanou posouzena jako nedůvodná. Žalobkyně se ani nepokusila (dle obsahu její žádosti) zajistit si právní pomoc zvoleným advokátem či ve druhém kroku žádostí o ustanovení zástupce pro to které konkrétní řízení.
8. Žalovaná proto ve svém rozhodnutí uvedla důvody pro nevyhovění žádosti u každé ze tří věcí žalobkyní jako žadatelkou v žádosti uvedené (vymáhání dlužné částky soudním exekutorem; otázka osvědčení se ve zkušební době podmíněně odloženého výkonu trestu odnětí svobody; vymáhání přeplatku na příspěvku na živobytí celním úřadem).
9. Žalobkyně reagovala replikou, v níž zrekapitulovala, že soudní exekutor vydal dne 4. 10. 2023 dražební vyhlášku č. j. 067 EX 17298/19 na prodej bytu, ve kterém žalobkyně bydlí, přičemž dražba byla stanovena na 15. 11. 2023. Proti tomuto postupu se obratem (za pomoci sociální služby) bránila návrhem na částečné zastavení exekuce. Dne 30. 10. 2023 obdržela výzvu ze strany soudního exekutora k „doložení listinných důkazů k prokázání tvrzených skutečností“ ve lhůtě 15 dnů. S ohledem na složitost celého řízení hned 2. 11. 2023 požádala žalovanou o ustanovení advokáta. Dne 9. 11. 2023 se telefonicky dozvěděla, že jí advokát přidělen nebude, proto za pomoci pracovníka poradny odpověděla na výzvu soudního exekutora sama dne 10. 11. 2023. Téhož dne požádala dle doporučení žalovaného soudního exekutora dle § 30 o. s. ř. spolu s § 52 exekučního řádu o ustanovení zástupce pro řízení (advokáta). Uvedla, že není ze zdravotních důvodů schopná se sama kvalifikovaně bránit, než jí bude advokát přidělen, prosila o odklad exekuce dražby nemovitosti, aby se mohl advokát v celém případě zorientovat. Na výzvu exekutora doplnila své majetkové poměry,

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

ale exekutor její žádost o ustanovení advokáta dne 15. 12. 2023 zamítl. Dne 29. 12. 2023 se za pomoci sociální služby proti tomuto rozhodnutí odvolala ke Krajskému soudu v Brně. Prozatím nemá žádné informace o rozhodnutí soudu.

10. Ve vztahu k celnímu úřadu se s úřadem dohodla na splátkovém kalendáři zbytkového dluhu rozloženého ve splátkách od ledna 2024 do června 2024. O advokáta v této věci nežádala, pomohla jí pracovnice sociální služby. V trestní věci rovněž prozatím žalobkyně o advokáta nežádala, jelikož má za to, že toto řízení souvisí s exekucním a myslí si, že by bylo účelné mít v celé záležitosti týkající se výživného jednoho advokáta. Navíc v trestním řízení bylo již pravomocné rozhodnutí vydáno, nyní by žalobkyně jen potřebovala pomoci se zjištěním, jaká je aktuální výše vzniklého dluhu a kolik jí zbývá zaplatit.

III.

Posouzení žaloby

11. Městský soud v Praze (dále jen „soud“) na základě žaloby, v rozsahu žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů [dále jen „s. ř. s.“]), přezkoumal napadená rozhodnutí, včetně řízení, která jejich vydání předcházela. Při přezkoumání rozhodnutí soud vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).
12. Soud má předně za to, že o žalobě lze rozhodnout bez nařízení jednání, o co ostatně požádala sama žalobkyně, a žalovaná se k výzvě soudu, zda s tímto postupem souhlasí, nevyjádřila, má se tedy za to, že s tímto postupem souhlasila.
13. Žaloba není důvodná.
14. Dle ust. § 18 odst. 2 zákona o advokacii, *ten, kdo nesplňuje podmínky pro ustanovení advokáta soudem podle zvláštních právních předpisů 7c) a ani si nemůže zajistit poskytnutí právních služeb jinak (dále jen "žadatel"), má právo, aby mu Komora na základě jeho včasné žádosti určila advokáta k poskytnutí*
 - a) právní porady podle § 18a nebo
 - b) právní služby podle § 18c.
15. Dle ust. § 18c odst. 5 zák. č. 85/1996 Sb., o advokacii, *komora určí advokáta k poskytnutí právní služby bezplatně žadateli, jehož příjmové a majetkové poměry to odůvodňují. Komora určí advokáta k poskytnutí právní služby žadateli, který osvědčil splnění zákonných podmínek, bez zbytečného odkladu. Komora žádosti nevyhoví, jestliže jde o zneužití práva nebo jde-li o zjevně bezdůvodné uplatňování nebo bránění práva.*
16. V první žalobní námitce žalobkyně namítala, že žalovaná rozhodla pozdě.
17. Judikatura správních soudů se shoduje v tom, že skutečnost, že rozhodnutí bylo vydané mimo zákonné lhůty, nepředstavuje nezákonnost rozhodnutí. V rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 12. 2012, č. j. 2 Ans 14/202 – 41, se uvádí „je nutno mít na zřeteli, že lhůty pro vydání rozhodnutí jsou pouze lhůtami pořádkovými (jejich překročení samo o sobě nemůže vést k závěru o nezákonnosti procesního postupu či rozhodnutí, které z něj vzešlo) a jejich nedodržení vůbec nemusí být nečinností správního orgánu [...]“.
18. K tomu soud dále odkazuje na ustálenou judikaturu, kdy např. Městský soud v Praze v rozsudku ze dne 22. 7. 2011, č.j. 9 A 128/2010-33 uvedl, že: „nedodržení zákonem stanovené

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

lhůty pro vydání rozhodnutí ze strany správního orgánu I. stupně nemůže být důvodem pro zrušení takového rozhodnutí. Uvedená lhůta je zcela jednoznačně lhůtou toliko pořádkovou a zákon s jejím zmeškáním spojuje pouze jediný důsledek, a tím je povinnost či možnost nadřízeného správního orgánu učinit opatření proti nečinnosti (§ 80 odst. 1, 3 správního řádu). Z ustanovení § 80 odst. 3 správního řádu také vyplývá, že po uplynutí lhůt pro vydání rozhodnutí může žalobce o uplatnění opatření proti nečinnosti podat účastník řízení. Této možnosti nicméně žalobce nevyužil.“ Městský soud v Praze poté v rozsudku ze dne 23. 11. 2017, č.j. 5 A 153/2017-36, uvedl, že: „(...) lhůty k vydání rozhodnutí dle § 71 správního řádu jsou podle ustálené judikatury lhůtami pořádkovými, s jejichž marným uplynutím zákon automaticky nespojuje žádné negativní následky; i po jejich uplynutí lze ve věci vést správní řízení a vydat rozhodnutí. Přestože je tedy zmeškání pořádkové lhůty stanovené zákonem k vydání rozhodnutí, jakož i neefektivní vedení správního řízení vadou řízení, není je možno považovat za podstatná porušení ustanovení o řízení před správním orgánem, která by mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Bez dalšího proto nedodržení lhůty ani neefektivnost vedeného řízení nepředstavuje důvod ke zrušení napadeného rozhodnutí soudem.“

19. Soud proto uzavírá, že lhůta pro vydání rozhodnutí dle ustanovení § 18c odst. 5 zákona o advokacii („bez zbytečného odkladu“) je rovněž lhůtou procesní, na jejíž uplynutí zákon neváže žádné právní důsledky pro věc samu. Ostatně v tomto ustanovení se uvádí, že *komora určí advokáta k poskytnutí právní služby žadateli, který osvědčil splnění zákonných podmínek, bez zbytečného odkladu*, žalobkyně však splnění zákonných podmínek neosvědčila, jak se uvádí dále, žalovaná ji tak nemohla vyhovět v žádné lhůtě. Žalobní námitka je tak nedůvodná.
20. Co se týče druhé žalobní námitky brojící do definování pojmu „věc“, pro kterou chtěla žalobkyně advokáta určit, soud uvádí následující: Rozhodnutí žalované stojí na nesplnění formálních podmínek pro ustanovení advokáta uvedených v § 18 odst. 2 zákona o advokacii, s ohledem na skutečnost, že žalobkyně neosvědčila, že požádala o zástupce v rámci exekučního, trestního a celního řízení, pro něž o ustanovení advokáta žádala. Komora tak nemohla žalobkyni advokáta určit v žádné „věci“, ať již je definována jakkoliv.
21. Soud nicméně dále uvádí, že zcela souhlasí s tím, jak posoudila tuto otázku žalovaná. „Věcí“ ve smyslu řízení o určení advokáta nutno skutečně chápat jednotlivé řízení, které je s žalobkyní vedeno. Je to jednak z důvodu, aby bylo určení advokáta nějak vymezeno, jednak se od toho odvíjí samotné zastoupení a otázka plné moci, kterou je následně nutné v tom kterém řízení předložit.
22. Žalobkyně sama v žádosti uvedla, že žádá o advokáta ve třech řízeních, takže nežádala advokáta pro jednu věc, ale pro věci tři – trestní řízení, exekuční řízení a celní řízení.
23. Soud však zároveň opakuje, že toto nebyl důvod, pro který žalovaná žalobkyni advokáta neurčila. Pokud by žalobkyně zákonné podmínky splnila, bylo by povinností žalované posoudit tuto žádost jako žádosti tři a určit advokáta v rámci všech tří věcí. Což ostatně žalovaná učinila a posoudila v rámci jedné žádosti všechny tři věci.
24. Žalobkyně má však v tomto ohledu pravdu, že by bylo ekonomičtější ale i praktičtější ustanovit ve všech třech věcech advokáta jednoho, avšak pouze v případě, že by žalobkyně zákonné podmínky pro určení advokáta splňovala. Jak ale bylo řečeno shora, žádost byla zamítnuta nikoliv z důvodu, že žalobkyně chtěla advokáta pro tři věci, ale z důvodu, že neosvědčila, že *nesplňuje podmínky pro ustanovení advokáta soudem*, a u jedné z nich byla rovněž žádost předčasná. Žalobní námitka je tak rovněž nedůvodná.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

IV.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

25. Na základě uvedeného soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná, a proto ji výrokem I. podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
26. O nákladech řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle kterého má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ve věci měla plný úspěch žalovaná, avšak žalované v řízení žádné náklady nad rámec jejích běžných činností nevznikly. Soud proto rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů tohoto řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 29. května 2024

JUDr. Slavomír Novák v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.